

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.759/2017/5.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr., előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2018. január 23.

Az ügy tárgya: embercsempészés büntette

Terhelt(ek): I. rendű és társai

Első fok: Szombathelyi Járásbíróság, 25.B.235/2015/1., ítélet, nyilvános tárgyalás, 2015. május 12.

Másodfok: Szombathelyi Törvényszék, 8.Bf.113/2015/56., ítélet, nyilvános ülés, 2016. március 8.

Az indítvány előterjesztője: I. rendű terhelt

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az embercsempészés büntette miatt I. rendű és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szombathelyi Járásbíróság 25.B.235/2015/1. számú és a Szombathelyi Törvényszék 8.Bf.113/2015/56. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Szombathelyi Járásbíróság a 2015. május 12. napján kelt 25.B.235/2015/1. számú ítéletével I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett embercsempészés büntetében [Btk. 353. § (1) bekezdés, (3) bekezdés d) pont]. Ezért az I. rendű terheltet mint bünszervezetben elkövetőt 4 év 6 hónap szabadságvesztésre, 1 év közúti járművezetéstől eltiltásra és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház és feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.
- [2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Szombathelyi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2016. március 8. napján jogerős 8.Bf.113/2015/56. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű

terhelt tekintetében a bűnjelekkel és bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezés vonatkozásában változtatta meg, egyebekben I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

- [3] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által pontosított tényállás lényege a következő.
- [4] 2013. október végén - pontosabban meg nem határozható időben - I. rendű terhelt egy olyan államhatárokon átnyúló, feladatmegosztáson alapuló, összehangoltan működő, hosszabb időre szervezett bűnözői csoport - ismeretlenül maradt - vezetőjével került kapcsolatba, amely csoport szervezeten foglalkozott külföldi személyeknek Szerbiából az Európai Unió területére való átjuttatásával úgy, hogy a szervezet tagjai egymás tevékenységéről tudva, rendszeres haszonszerzésre törekedve, illetve vagyoni haszonszerzés végett a migránsoknak segítséget nyújtottak az érintett államhatároknak engedély nélkül történő átlépéséhez.
- [5] A munkamegosztás alapján az úti okmányokkal nem rendelkező migránsokat külföldön, a nyomozás során ismeretlenül maradt személyek gyűjtötték össze elsősorban menekülttáborok környékén, majd megszervezték a migránsok a zöldhatáron történő átjuttatását és a magyar állampolgárságú elkövetőkkel együttműködve Magyarországról történő továbbszállítását, egyúttal a bűnözői csoport vezetője biztosította a bűncselekmények anyagi fedezetét, valamint a végrehajtásért járó javadalmazást is.
- [6] A terheltek tudták, hogy egy olyan háromnál több főből álló bűnözői csoport tagjaként vesznek részt a bűncselekmények, így embercsempészet elkövetésében, amelyen belül - a velük közös cél érdekében együttműködő és szándékegységben lévő - ismeretlen tettes-társaik szervezték meg és hajtották végre a migránsok meg nem engedett módon való Magyarországra juttatását, míg ők, a migránsok Ausztriába vagy Horvátországba történő továbbszállításáért feleltek - azt végezték -, amelynek végrehajtása során a terheltek egymás között is megosztották a feladatukat.
- [7] Az embercsempészzel foglalkozó szervezet tagjaival I. rendű terhelt állt - más ügyben történt előzetes letartóztatásának ideje kivételével - közvetlen kapcsolatban, így minden esetben ő kapott értesítést a migránsok szállításának, érkezésének időpontjáról, továbbá a magyar közreműködők költségeit és a nekik járó díjazást részére juttatták el, és az ő feladatuk volt az illegális migránsok Magyarország területén történő átszállításának és Ausztriába vagy Horvátországba való kijuttatásának megszervezése, az ehhez szükséges elkövetők toborzása, majd a szervezet magyar tagjainak járó kifizetése, rendezése is. Ezen szállításokra 2013. október 25. és 2013. december 16. közötti időszakban, többnyire az autópálya igénybevételével került sor, s az alkalmanként mintegy 10-15 fő illegális migránst számos esetben Letenye és Becsehely térségében, a horvát-magyar határon keresztül Horvátországba vagy a Vas megyei osztrák-magyar határszakaszon keresztül Ausztriába szállították.
- [8] Az I. rendű terhelt 2013 decemberében az embercsempészet bűncselekmény elkövetésébe komoly jövedelemszerzési lehetőséget ígérve, beszervezte korábbi baráti ismerőseit, így az V., VI. rendű terhelteket is a szállítói feladatok ellátására. Az ítéletben 1)-10) tényállási pontok alatt részletezettek szerint került sor a különböző számú migráns személy Magyarországon keresztül történő külföldre juttatására.
- [9] A másodfokú bíróság által pontosítottak szerint a bűnszervezetben I. rendű, II. rendű és III. rendű terheltek képezték az ún. szervezői-irányítói, míg a IV., V. és VI. rendű terheltek a végrehajtói szintet. Az ítéleti tényállás 3), 5), 6), 7), 8) és 9) pontjaiban részletezett cselekmények esetén a terheltek pontosan meg nem határozható számú és állampolgárságú, de alkalmanként legalább 10 külföldi állampolgárságú személynek a magyar-osztrák államhatár meg nem engedett módon történő átlépéséhez nyújtottak segítséget.

II.

- [10] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati

indítványt, melyben arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróság törvénysértően állapította meg a bűnszervezetben elkövetést, és ennek következtében törvénysértően súlyos büntetés kiszabására került sor. Indokai szerint sem maga, sem terhelt-társai nem tudtak arról a tényről és körülményről, hogy bűnszervezetnek megfelelő, államhatárokon átnyúló és összehangoltan működő bűnözői csoport tagjaként vesznek részt a cselekmény elkövetésében. Álláspontja szerint a nyomozati szakban tett gyanúsítottai vallomásokban erre nézve nem merült fel konkrét tény. A cselekményt kizárólag Magyarországon hajtották végre, és ismereteik nem terjedtek ki a szervezet szélesebb körű működésére; a 8 főből álló gyanúsítottai körben csupán az I. rendű terhelt állt közvetlen kapcsolatban az embercsempészzel foglalkozó szervezet szerb tagjával, és az eljárás során még a tárgyalási szakban sem merült fel olyan bizonyíték, mely azt igazolná, hogy a beceneven ismert személyt rajta kívül más is ismerné. Magyarország határain belül nem merült fel senkiben az, hogy embercsempészség bűncselekményével foglalkozó bűnszervezetben vesznek részt, a migránsok a pénzt a személynek fizették ki azért, hogy ők Szerbiából Ausztriába jussanak. A Magyarországon tevékenykedő embercsempészek lényegében a migránsok felkérésének tettek eleget, és az ő fizetségükért tevékenykedtek, akik pedig szabad akaratukból tettek ajánlatot erre. Hivatkozott arra, hogy mivel a magyarországi résztvevők nem tudtak a külföldi bűnszervezet működéséről, így az sem az I. rendű, sem terhelt-társai terhére nem róható, bűnszervezetben elkövetettség hiányában pedig a kiszabott büntetés törvénysértően súlyos.

- [11] A Legfőbb Ügyészség BF.573/2017/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, és a megtámadott határozat hatályában tartását indítványozta. Az ügyész szerint az irányadó tényállás alapján helytálló következtetés vonható le arra, hogy valamennyi terhelt tisztában volt azzal, hogy Magyarországon is - velük együtt - több mint 3 személy vesz részt az embercsempészség elkövetésében, a hosszabb időre történő szervezettség és összehangoltság tényének megállapítása sem vitatható. Az eljáró bíróság helyes érvek alapján mutatott rá arra, hogy a körülményekből következően a terheltek tisztában voltak azzal, hogy több országhatáron keresztül is történő idegen országok állampolgárainak szervezett átjuttatásába kapcsolódnak be, és ez csak a bűnözői csoport szervezett együttműködése révén valósulhat meg. Ennélfogva az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása, a cselekmény jogi minősítése és az alkalmazott joghátrány is összhangban áll a büntető anyagi jog szabályaival.

III.

- [12] Az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálat nem alapos.
- [13] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi- és nem pedig ténybeli kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [14] A Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.
- [15] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.
- [16] Törvényesen járt el a bíróság akkor, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét embercsempészség büntetében megállapította, és a cselekmény minősítése is törvényes.
- [17] A Btk. 353. § (1) bekezdése szerint aki államhatárnak, más által a jogszabályi rendelkezések megsértésével történő átlépéséhez segítséget nyújt, büntetett követ el.
- [18] A Btk. 459. § 1. pontja szerint bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja 5 évi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

- [19] A Btk. 91. § (1) bekezdése szerint azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa kétszeresére emelkedik, de a 25 évet nem haladhatja meg.
- [20] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jogkérdés kizárólag a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatban rögzített tényállással összefüggésben vizsgálható.
- [21] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy 2013. október végén I. rendű terhelte egy olyan államhatáron átnyúló, feladatmegosztáson alapuló, összehangoltan működő, hosszabb időre szervezett bűnözői csoport vezetőjével került kapcsolatba, mely csoport szervezeten foglalkozott külföldi személyeknek Szerbiából az Európai Unió területére való átjuttatásával úgy, hogy a szervezet tagjai rendszeres haszonszerzésre törekedve migránsoknak segítséget nyújtottak az érintett államhatárok engedély nélkül történő átlépéséhez. A munkamegosztás alapján az úti okmányokkal nem rendelkező migránsokat külföldön, ismeretlenül maradt személyek gyűjtötték össze, elsősorban menekülttáborok környékén, majd megszervezték a zöldhatáron történő átjutásukat, és a magyar állampolgárságú személy elkövetőkkel együttműködve Magyarországról történő továbbszállítást, melyhez a bűnözői csoport vezetője biztosította az anyagi fedezetet és a végrehajtásért járó javadalmazást is. Az I. rendű terhelte közvetlen kapcsolatban állt az embercsempészzel foglalkozó szervezet tagjával, minden esetben ő kapott értesítést a migránsok szállításának, érkezésének időpontjáról, továbbá a magyar közreműködők költségeit és díjazását is részére juttatták el, és az ő feladata volt a migránsok Magyarország területén történő átszállításának és Ausztriába vagy Horvátországba való kijutásának megszervezése és az ehhez szükséges elkövetők toborzása és a magyar szervezet tagjainak járó kifizetések rendezése is. A bűnszervezetben az I., II. és III. rendű terheltek képezték az ún. szervezői-irányítói, míg a IV., V. és VI. rendű terheltek a végrehajtói szintet.
- [22] A bűncselekmény bűnszervezetben való elkövetésének megállapíthatóságáról szóló 4/2005. BJE határozat II. pontjában elvi élel rögzítette, hogy az 1978. évi IV. törvény 98. § (1) bekezdése [Btk. 91. § (1) bekezdése] akkor alkalmazható, ha az elkövető tudata a bűnszervezet 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontjában (Btk. 459. § 1. pontjában) meghatározott tárgyi ismérveit átfogja.
- [23] Az elkövetőnek a bűnszervezetben elkövetést átfogó tudattartalmára vont következtetés alapja, hogy a törvény a bűnszervezet külső, tárgyi jellegű ismérveit határozza meg, amelyek kívülálló számára is felismerhetőek. Ehhez képeset az elkövető tudatának nem arra kell kiterjednie, hogy a bűnszervezet a törvényi előfeltételek szerint létrejött, hanem arra, hogy a bűnszervezet tárgyi sajátosságainak ismeretében annak „működéséhez” csatlakozik, illetve annak keretében cselekszik.
- [24] A 4/2005. BJE kifejtette, hogy az ítélezési tapasztalatból leszűrhető, miszerint „az illegális nemzetközi migrációval összefüggő embercsempészs általában bűnszervezet közreműködésével valósul meg (vö.: több embernek, több országhatár átlépésével járó, több személy közreműködésével történő szállítása, illetve ellátása, elhelyezése.)”. Ugyanakkor leszögezte azt is, hogy csak a konkrét bűncselekmény megvalósításának körülményei adhatnak alapot a bűnszervezetben elkövetés megállapítására (4/2005. BJE indoklás V/5-6. bekezdés).
- [25] A 4/2005. BJE egyértelmű értelmezést ad az alanyi bűnösség és a bűnszervezet tárgyi ismérvei közötti viszonyra.
- [26] Ennek lényege, hogy elsődlegesen mindig az adott, konkrét bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni, bizonyítani, mivel ebben áll a vád tárgyi és alanyi meghatározottsága. A bűncselekmény megvalósulását, mint tárgyi körülményt kell elhelyezni egy másik tárgyi körülmény a bűnszervezet körébe.
- [27] Ezután kell alanyi oldalon azt vizsgálni, hogy ha az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretén belüli, akkor ezt az elkövető felismerte-e. Ami megvalósulhat úgy, hogy az elkövetés még a bűnszervezeten kívül kezdődik, és az elkövető csak később (közben) veszi észre, hogy bűnszervezeten belül van, ám bent marad (folytatja, vagy megismétli az elkövetést). De történhet úgy is, hogy eleve bűnszervezetben, illetve annak létrejöttével kezdődik az elkövetés, tehát az

elkövető tudja, honnan indul, miről van szó.

- [28] Ezekre az általános (és nyilvánvaló) tudati helyzetekre vezethető vissza a konkrét eset. A tudati helyzet megállapítása azonban nyilvánvalóan nem feltétlen a beismerésen alapul, hanem a bűnszervezet törvényi fogalmi elemei szerinti ténybeli körülményeken, amelyek felismerése a terhelt számára adott volt.
- [29] A törvényi feltételek közül egyedül a bűncselekményre irányultság hordoz eleve jogellenes tartalmat, a többi önmagában nem (1978. évi IV. törvény 137. § 8. pont; Btk. 459. § 1. pont). Következésképpen akkor válik egyértelműen felismerhetővé a bűnszervezetben elkövetés, amikor a többi feltétele mellett a bűncselekményre irányultság is megjelenik. Ehhez képest a tárgyi külső körülmények alapul vételével vonható arra következtetés, hogy
- a terhelt tisztában volt azzal, hogy magatartása nem elszigetelt, hanem másokéval összehangolt,
 - a bűnszervezet hosszabb időre szervezett, aminek szempontjából közömbös, hogy abban ki mennyi ideig vesz részt (ezért állapítható meg az alkalmi részvétel esetében is a bűnszervezetben elkövetés).
- [30] Az összehangolt működés nem az alanyi bűnösség, hanem a bűnszervezet fogalmi összetevője, mely tartalmát tekintve nem más, mint a benne cselekvő személyek egymást erősítő hatása. Az összehangoltság meglétének nem feltétele a más cselekvők kilétének ismerete, a bűnszervezeten belüli közvetlen, illetve személyes kapcsolat, ilyen elvárást a törvény sem kíván meg (BH 2011.299., 2009.96., LB-H-BJ 2008.24.).
- [31] A „hosszabb időre szervezettség” szempontjából közömbös, hogy az elkövető milyen időtartamon keresztül vett részt a bűnszervezet működésében. Jelentősége annak van, hogy nem csupán a tervbe vett bűncselekmény elkövetésének feltétlen tartamára, hanem a bűncselekmények elkövetését célzó csoport kialakulására, működésének összehangolására is történik vállalkozás. E törvényi feltétel lényege a szervezettség fokmérője, és megléte nem feltétlen köthető valamely időtartam elteltéhez. Mindemelllett a további törvényi feltételek - a létszám és a tervbe vett bűncselekmény - az elkövetés megkísérlésével értelemszerűen egyben teljesülnek. Ilyen esetben tehát különösebb vizsgálatot sem igényel.
- [32] Az elkövetőnek nem kell feltétlenül ismernie, hogy melyek a bűnszervezet létrejöttének körülményei. Elégséges, ha a bűnszervezet tárgyi értelemben vett és előbb ismertetett sajátosságainak, fogalmi ismérveinek az ismeretében csatlakozik cselekményével a bűnelkövetéshez. Tehát egyfelől felismeri, hogy a szervezet összehangoltan működő, másfelől felismeri, hogy az a szerveződés, amelynek keretei között a konkrét bűncselekmény zajlik, nem elszigetelt, alkalmi csoportosulás.
- [33] Erre a jogi (de kétségtelen, hogy a tudattartalomra vont) következtetésre alapot ad, ha az elkövetési magatartások egymást kiegészítő jellegűek és azok kapcsolódása a célzott és végrehajtott bűncselekményhez kölcsönös, az adott tényállászerű elkövetési magatartás keretei közé illeszkedő cselekmény más személy előző cselekményéhez társul, avagy a célzott bűncselekmény megvalósulásához további láncolatos tevékenységet feltételez.
- [34] Az I. rendű terhelt az irányadó tényállás, illetve az irányadó tényállás szerinti magatartása alapján tisztában volt azzal, hogy cselekménye nem elszigetelt, hanem egy olyan mechanizmushoz kapcsolódik, amelynek iránya külföldről - Magyarországon át - külföldre vezető.
- [35] Ehhez képest az I. rendű terhelt (és terhelt-társai) - apróbb részletekre is kiterjedő, a konspiráció követelményeit szem előtt tartó, összehangolt és kivitelezett - cselekményei kellő alapot szolgáltatnak a bűnszervezetben elkövetés megállapításához.
- [36] A kifejtettek értelmében az I. rendű terhelt cselekményének minősítése, a bűnszervezetben elkövetés megállapítása a büntető anyagi jog szabályainak megfelelő, a kiszabott büntetés pedig törvényes.
- [37] A Kúria a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálati okot, illetve olyan eljárási szabálysértést, melynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése szerint hivatalból köteles, nem észlelt.
- [38] Ekként a Kúria az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva, a megtámadott

határozatot - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva - a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [39] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [40] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal, ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2018. január 23.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző